

bidrag udgjorde 1 161 463 kr., der fordeltes af den i lovens § 4 omhandlede kommission (Ringkøbing Fjord Kommissionen af 1926) på de interesserede arealer, som i alt omfattede ca. 17 295 ha. Den 20. december 1941 var kommissionen færdig med påligningen af lodsejerbidragene på de ca. 12 000 parceller, og den herefter udfærdigede partsfordeling fremlagdes til offentligt eftersyn i de 23 sogne, som fordelingen omfattede. Den 31. december 1942 fremsendte kommissionen sit materiale til ministeriet for offentlige arbejder med henblik på opkrævning af bidragsbeløbene hos lodsejerne, men sagen stillede i bero under hensyn til, at der — specielt med henblik på afvikling af de omhandlede lodsejerbidrag — ved § 1, stk. 4, i lov nr. 141 af 30. marts 1942 om ændring i og tillæg til lov nr. 599 af 14. november 1940 om landvinding var givet landbrugsministeren bemyndigelse til ved godkendelse af nye landvindingsager at inddrage den et tidligere etableret afvandsingsanlæg påhvilende gæld i den nye sag, således at der til den gamle gælds betaling kunne ydes tilskud og lån på landvindingslovens vilkår. Indtil begyndelsen af 1949 havde ministeriet for offentlige arbejder imidlertid kun modtaget underretning om 7 af Det Danske Hedeselskab projekterede landvindingsager, hvori der var inddraget lodsejerbidrag til Hvide Sande-anlægget til et beløb af i alt ca. 202 000 kr., og da man på dette tidspunkt ikke mente at burde udskyde opkrævningen af bidragsbeløbene yderligere, blev der truffet foranstaltning til bidragenes indrivelse gennem amtstuerne. Repræsentanter for lodsejerne fremsatte i den anledning indsigelse om, at bidragsforpligtelsen i sin tid burde have været tinglyst på de i partsfordelingen optagne ejendomme, samt at statens ret til at kræve bidragene betalt var forældet. Under hensyn til de fremdragne tvivls punkter besluttede ministeriet at nedsætte et opkrævningsudvalg (Ringkøbing Fjord Udvalget af 1950), der på ministeriets vegne skulle søge bidragene inddrevet hos lodsejerne, om fornødent ved domstolenes hjælp.

Udvalget har i første række bestræbt sig på at sikre statskassens ret gennem en afbrydelse af den løbende forældelse, men for at få afklaret spørgsmålet om, hvorvidt Hvide Sande-bidragene kunne bortfalde over for godtroende købere af bidragspligtige ejendomme, fordi bidragspligten ikke var tinglyst, anlagde udvalget med ministeriets tilslutning ved Vestre Landsret en principiel retssag imod en gårdejer, der havde købt en sådan ejendom i 1945 uden kendskab til det utinglyste bidrag. Ved Vestre Landsrets dom af 7. maj 1951 blev det statueret, dels at bidragspligten ikke var forældet,

dels at tinglysning af bidragene var unødvendig til beskyttelse af retten over for købere i god tro, idet landsretten fandt, at byrden på de bidragspligtige ejendomme var opstået før den 1. april 1927, da den ældre tinglysningsordning, som fritog offentligretlige rettigheder fra tinglysning, var gældende. Dommen blev dog påanket til højesteret, som i sin dom af 23. maj 1952, jfr. bilag 1, frifandt den pågældende gårdejer for betaling af det hans ejendom pålignede Hvide Sande-bidrag. Ved dommen voterede 8 højesteretsdommere for, at Hvide Sande-bidragene først var opstået den 20. december 1941, da Ringkøbing Fjord Kommissionen af 1926 fremlagde partsfordelingen til eftersyn. Af disse 8 dommere begrundede de 4 frifindelsen med, at staten kun havde en personlig ret mod de mennesker, der i 1941 ejede de i partsfordelingen optagne ejendomme, og efter denne opfattelse kunne bidragene overhovedet ikke tinglyses på ejendommene. 4 andre højesteretsdommere begrundede frifindelsen med, at statens ret som vedrørende fast ejendom burde have været tinglyst i december 1941 i overensstemmelse med tinglysningslovens § 1, for at bidragspligten ikke skulle bortfalde over for en køber, der — som den indstævnte gårdejer — ikke kendte bidragets eksistens. Endelig stemte 1 højesteretsdommer for at stadfæste Vestre Landsrets dom.

Til § 1.

En opkrævning af bidragsbeløbene vil være mulig, eftersom den løbende forældelse er blevet afbrudt af Ringkøbing Fjord Udvalget af 1950 over for alle nuværende og tidligere ejere af bidragspligtige ejendomme samt over for arvinger efter tidligere ejere, men opkrævningen vil støde på den afgørende vanskelighed, at det i de allerfleste tilfælde af salg af bidragspligtige ejendomme vil være praktisk taget umuligt for staten at bevise, at køberne har kendt den utinglyste bidragspligt, eller at de ved grov uagtsomhed selv var skyld i deres ukendskab til bidraget, og man vil her være henvist til at søge beløbene inddrevet hos de tidligere ejere tilbage til den 20. december 1941. Da man på enen regner med, at disse ejendomme gennemsnitligt vil skifte ejer hvert 20. år, vil det altså sige, at over halvdelen af de ca. 2 300 personer, som på grundlag af det i højesteretsdommen anførte hæfter for bidragene, ikke mere ejer de bidragspligtige ejendomme, ligesom mange af de tidligere ejere vil være afgået ved døden, uden at bidragspligten er blevet overført på deres arvinger. Hvis en skyldner ikke ejer fast ejendom, vil fordringen derhos erfaringsmæssigt oftest være uerholdelig. Der vil derfor kun i de til-